

IZVJEŠTAJ O RADU

ZA

2020

TIVAT, maj 2021. godine

SADRŽAJ IZVJEŠTAJA

1. UVOD.....	3
2. OSNOVNI PODACI.....	3
3. CILJEVI I RIZICI U POSLOVANJU.....	4
4. OSNOVE ZA IZRADU IZVJEŠTAJA.....	5
5. KAPACITET.....	5
Zaposleni.....	5
Poslovni prostor i objekti.....	7
Oprema i vozni park.....	7
6. OSTVARENE AKTIVNOSTI DRUŠTVA.....	7
7. OSTVARENI FIZIČKI OBIM AKTIVNOSTI.....	8
8. OSTVARENI FINANSIJSKI POKAZATELJI.....	10
Ostvareni prihodi.....	12
Ostvareni rashodi.....	14
Ostvareni rezultat.....	16
9. ZADUŽENOST.....	17
10. POLITIKA CIJENA.....	19
11. ZAKLJUČNE NAPOMENE.....	19

1. UVOD

Izvještaj o radu sačinjen je u skladu sa regulativom koja definiše učesnike u drumskom saobraćaju i korišćenjem Pravilnika o bližem sadržaju godišnjeg programa obavljanja komunalnih djelatnosti kao i godišnjeg izvještaja o realizaciji godišnjeg programa obavljanja komunalnih djelatnosti.

Znatna uticaj na Izvještaj o radu imala je Opština kao osnivač Autobuske stanice DOO Tivat u dijelu finansijske podrške za dijelimično pokriće tekućih rashoda u periodu trajanja pandemije izazvane koronavirusom.

Tokom 2020. suočili smo se sa značajnim izazovima zdravstvenih i ekonomskih uticaja globalne pandemije COVID-19 koja je znatno promijenila način života, rada i privređivanja. Vladine mjere, preporuke i ograničenja (zatvaranja, ograničenja kretanja) uticali su negativno tokom cijele godine na poslovanje u autobuskom saobraćaju stvarajući pri tome ogromne probleme i izazove. Saradnja sa kupcima, dobavljačima i osnivačem, doprinijela je da opstanemo.

Najznačajniji događaj je svakako Odluka Skupštine Opštine Tivat o usvajanju Elaborat racionalizacije poslovanja Parking servisa DOO i Autobuske stanice DOO sa predlogom spajanja dva društva putem pripajanja odnosno dobrovoljne likvidacije Autobuske stanice.

2. OSNOVNI PODACI

Autobuska stanica DOO Tivat je društvo sa ograničenom odgovornošću (u daljem tekstu: Društvo) osnovano Odlukom Skupštine opštine Tivat broj 0304-030-80 od 14. 3. 2017. godine, sa sjedištem Tivat, Bonići I.

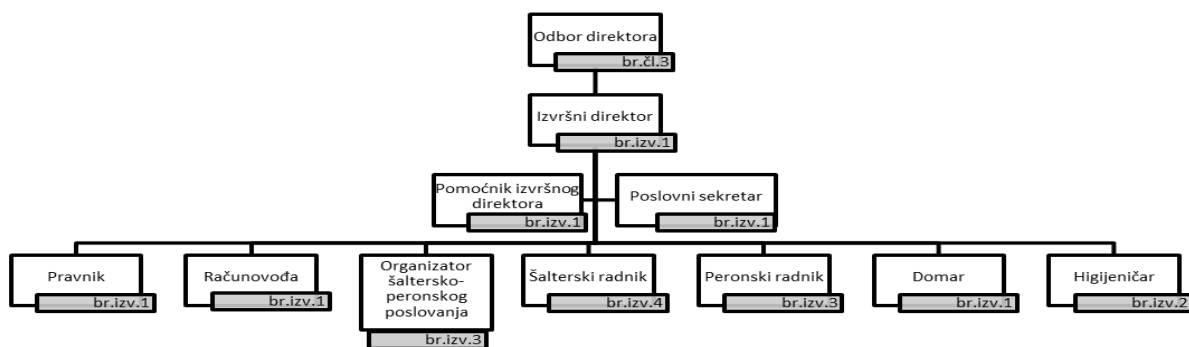
Kao privredno društvo upisano je u Registar privrednih društava kod Centralnog privrednog suda u Podgorici pod reg.brojem 5-0794574/03 od 17. 5. 2017. godine, u 100% vlasništvu Opštine Tivat

Svojstvo pravnog lica Društvo je steklo 1. jula 2017. godine.

Kao poreski obveznik registrovano je kod Poreske uprave u Podgorici, pod brojem 91/01-02364-5 od 18 . 5. 2017 (PIB broj 03136167, PDV broj 91/31-01579-5).

Društvo je organizovano na nivou radnih mjesta, a unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta uređena je Pravilnikom kojim je predviđeno 10 radnih mjesta sa ukupno 18 izvršilaca.

Grafikon 1 prikazuje organizacionu šemu sa brojem izvršilaca.

Grafikon 1

Upravljanje društvom je organizovano kao jednodomno, a organi upravljanja su skupština, odbor direktora i izvršni direktor.

Osnovna djelatnost Društva su prateće (uslužne) aktivnosti u vezi prevoza putnika u autobuskom saobraćaju (šifra 52.21 Uslužne djelatnosti u kopnenom saobraćaju).

Shodno zakonu i Statutu, osnovne aktivnosti u ostvarivanju javnog interesa u drumskom putničkom saobraćaju obuhvataju:

- prijem i otprema autobusa,
- prijem i otprema putnika,
- prijem, otprema i čuvanje prtljaga i stvari,
- izdavanje vozničkih karata i drugih prevoznih isprava,
- pružanje informacija o prevozu i drugih informacija koje su u funkciji osnovne djelatnosti.

Radi ostvarivanja dopunskih prihoda i optimalizacije korišćenja resursa, Društvo može vršiti i sporedne djelatnosti iz oblasti:

- turizma,
- ugostiteljstva,
- trgovine,
- iznajmljivanja i upravljanja nekretnostima,
- djelatnosti reklamnih agencija, i
- ostalih ličnih uslužnih djelatnosti.

Autobuska stanica je kategorisana u A kategoriji (A,B,C,D) što podrazumijeva da zadovoljava visoke standarde u pogledu infrastrukturne opremljenosti, pratećih sadržaja i povezanosti sa ostalim vidovima saobraćaja (autobuska i auto-taksi stajališta, aerodrom i pomorska luka).

Proces rada na autobuskoj stanici se odvija od 00 do 24 sata, 365 dana u godini.

Prema kriterijumu za razvrstavanje, u skladu sa Zakonom o računovodstvu, Društvo je razvrstano u malo pravno lice.

Kontrolu rada i poslovanja vrše stručne službe Opštine i nezavisni revizor.

Vođenje poslovnih knjiga i finansijskih transakcija povjereno je knjigovodstvenoj agenciji.

Prosječan broj zaposlenih u 2020. godini iznosio je 16 radnika.

Rad i poslovanje je usklađeno i sa specifičnim propisima kao što su: zakon o prevozu u drumskom saobraćaju; pravila o opštim uslovima prijema i otpreme autobusa i putnika na autobuskim stanicama; pravila o opštim uslovima prevoza u linijskom drumskom saobraćaju; pravila o načinu, postupku i visini naknade za usklađivanje redova vožnje u međugradskom prevozu i prevozu u međunarodnom drumskom saobraćaju; pravilnik o saobraćajno-tehničkim uslovima autobuske stanice; pravilnik o kriterijumima za kategorizaciju autobuskih stanica; i drugim propisima.

3. CILJEVI I RIZICI U POSLOVANJU

Osnovni ciljevi Izvještaja su:

- obaveza upoznavanja Osnivača sa radom i ostvarenim rezultatima,
- ostvarivanje javnosti i transparentnosti rada,
- opstanak i kontinuitet u poslovanju,

- izlazak iz zone gubitka,
- održavanje kratkoročne i dugoročne finansijske likvidnosti,
- unapređivanje zadovoljenja potreba putnika,
- bolja saradnja sa poslovnim partnerima u cilju što boljeg funkcionisanja međugradskog i međunarodnog autobusnog saobraćaja,
- unapređenje kvaliteta organizacije i uslova rada zaposlenih,
- društvena odgovornost i komunikacija.

Glavni rizici i prijetnje koji značajno utiču na poslovanje Društva su:

- drastičan pad prometa u autobuskom saobraćaju,
- otežano poslovanje prevoznika usljed smanjenog broja putnika,
- ograničenje kretanja građana (zbog epidemije) i turističkih putovanja,
- pad kupovne moći stanovništva,
- širenje mreže takozvanih "divljih stajališta", i dr.

4. OSNOVE ZA IZRADU IZVJEŠTAJA

Osnove za izradu Izvještaja o radu predstavljaju:

- postojeći resursi (sredstva i objekat),
- ostvareni fizički obim aktivnosti u 2020,
- ostvareni prihodi i rashodi u 2020,
- zakon o privrednim društvima,
- zakon o prevozu u drumskom saobraćaju,
- zakon o finansiranju lokalne samouprave,
- zakon o računovodstvu,
- zakon o radu,
- statut, i dr.

5. KAPACITET

5.1 Zaposleni

Društvo je na kraju 2020. imalo 16 zaposlenih i jedno lice koje je primalo naknadu po osnovu prestanka funkcije izvršnog direktora (do kraja decembra 2020). Tokom godine je izvršen prijem pravника po ugovor o radu na neodređeno vrijeme. Tokom godine je zbog epidemološke situacije i uslova privređivanja povremeno organizovan rad zaposlenih na daljinu za radna mjesta pomoćnika direktora, pravника i poslovnog sekretara. Klizno radno vrijeme važiolo je za radna mjesta organizatora šalterskog poslovanja, peronskog radnika, higijeničara i domara.

Zbog opštepoznate nepovoljne situacije u društvu, mjera i preporuka Vlade CG, društvo se rukovodilo potrebom očuvanja radnih mjesta i životnog standarda zaposlenih.

Prosječna neto zarada (bez funkcionerske naknade) za 2020. iznosila je 541 €, odnosno 807 € bruto. U zarade je uključena osnovna zarada, startni dio zarade (naknada za topli obrok i regres) i dodaci na osnovnu zaradu. Odnos najmanje i najveće neto zarade bez minolog rada se kretao u rasponu 1 : 3,4.

Poređenja radi, ukupna vrijednost minimalne potrošačke korpe za decembar 2020. iznosila je 642 €. Prosječna neto zarada u sektoru djelatnosti saobraćaja i skladištenja u 2019. je bila 557 €, dok je u 2020. iznosila 533 €. U Crnoj Gori Ø neto zarada iznosila je 524 €.

Prosječna neto zarada u 2020. u odnosu na 2019. (H-sektor) je bila niža za oko 3%, odnosno niža za 16% od Ø minimalne potrošačke korpe iz 2020. Zaključno gledano zarade su zabilježile pad koji se uz porast inflacije očekuje i u narednoj godini.

Nivo kvalifikacije, godine starosti i staža zaposlenih, kao i fluktuacija radne snage prikazani su prema vrsti poslova u narednim tabelama.

Tab.5.1 Struktura nivoa kvalifikacije zaposlenih

VRSTA POSLA	Zaposleni u pret. godini	Nivo kvalifikacije									Ukupno
		VI ili VII 1 i više	V	IV 1	IV 2	III	II	I 1 ili I 2	Ostali		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Upravljačko-rukovodstveni poslovi	2	2								2	
Administrativno tehnički poslovi	1			1						1	
Finansijsko-računovodstveni poslovi										0	
Pravni poslovi	1	1								1	
Osnovna djelatnost	9			9						9	
Održavanje	3				1		2			3	
Dopunska djelatnost										0	
Logistički poslovi										0	
UKUPNO	16	3	0	10	1	0	2	0	0	16	

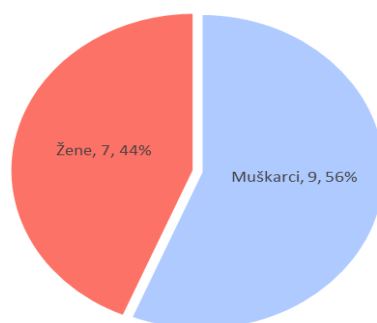
Tab.5.2 Struktura starosti i staža zaposlenih

VRSTA POSLA	Godine starosti						Godine staža					
	18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	Preko 65	do 5	6-10	11-15	16-25	26-35	Preko 35
Upravljačko-rukovodstveni poslovi			1		1					1	1	
Administrativno tehnički poslovi				1					1			
Finansijsko-računovodstveni poslovi												
Pravni poslovi					1						1	
Osnovna djelatnost		4	3	1	1		3	3	1	1	1	
Održavanje		1	1	1			2			1		
Dopunska djelatnost												
Logistički poslovi												
UKUPNO	0	5	5	3	3	0	5	3	2	3	3	0

Tab.5.3 Broj zaposlenih po mjesecima

VRSTA POSLA	Broj zaposlenih po mjesecima u godini za koju se radi izvještaj											
	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
Administrativno tehnički poslovi	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Finansijsko-računovodstveni poslovi												
Pravni poslovi			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Osnovna djelatnost	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
Održavanje	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Dopunska djelatnost												
Logistički poslovi												
UKUPNO	15	15	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16

Polna struktura zaposlenih:

Grafikon 5.1

5.2 Poslovni prostor i objekti

Odlukom Skupštine Opštine Tivat (br.0304-030-244 od 20. 6. 2017), Društvu je dato na upravljanje i korišćenje objekat (autobuska stanica) i zemljište uz autobusku stanicu, koji služe za prijem i otpremu autobusa i putnika u drumskom redovnom linijskom saobraćaju.

Zemljište uz objekat autobuske stanice (br.par.4764/2 LN-2496 KO Tivat), površine 3.120 m², je u vlasništvu 1/1 Opštine Tivat. Objekat autobuske stanice je takođe u vlasništvu 1/1 Opštine Tivat, označen kao zgr.br.1 na kat.par.br.4764/2, upisan u listu nepokretnosti LN.2496 KO Tivat, površine 2.352 m².

Autobuska stanica se sastoji od perona i stanične zgrade od tri etaže.

Na peronu sa 8 parking mjesta ukupne površine 906 m² vrši se prijem i otprema autobusa i putnika.

Visoko prizemlje stanice, površine 1.002 m², sastoji se od čekaonice za putnike, biletarnice (izdavanje vozničkih isprava, informacije i dr.), prostora za prtljag, toaleta za putnike, biro kancelarije, toaleta za zaposlene i tehničke prostorije.

U prizemlju se nalazi poslovni prostor koji se iznajmljuje rent-a car agenciji, zatim kancelarija koja je data u zakup turističkoj agenciji i omanji prostor za trgovinu (trafiku).

Na prvom spratu se nalazi prostor za ugostiteljske namjene (caffe bar), dvije kancelarije koje koriste agencije za consulting, kao i prostor u kome se nalazi kladionica.

Na drugom spratu se nalazi kancelarija izvršnog direktora, poslovnog sekretara i tri kancelarije (100 m²) koje su bez naknade ustupljene društvu „Parking servis“ DOO Tivat. Takođe, na drugom spratu se nalazi i kancelarija koja je pod zakupom.

5.3 Oprema i vozni park

U pogledu radno-tehničke opremljenosti (opreme), Društvo raspolaže sa barijerama za automatizovani ulazak i izlazak autobusa sa perona automatizovanim barijerama za prolaz – izlaz putnika i drugih lica između čekaonice i perona, 6 desktop računara, 3 štampača, 3 rutera, savremenim video nadzorom nad unutrašnjim i spoljnim prostorom objekta, i sistemom klimatizacije i ventilacije.

Kancelarija direktora je opremljena sa velikim i malim stolom, plakatom za registratore-2 kom, kancelarijskim stolicama-5 kom, kožnom foteljom-2 kom, zastavom Grada Tivta, zastavom i Grbom Crne Gore, kompjuterom-2 kom, štampačem, kopirom i skenerom. Kancelarija poslovnog sekretara je opremljena sa kancelarijskim stolom, dvokrilnim ormarom i kožnom foteljom, računarom, štampačem i skenerom.

Društvo nema u svojini, ni na korišćenje motorna vozila.

6. OSTVARENE AKTIVNOSTI

U teškim i složenim ekonomsko-finansijskim uslovima privređivanja u autobuskom saobraćaju a u skladu s Programom rada za 2020, realizovane su sljedeće aktivnosti:

Tabela 6.1

Planirane aktivnosti	Realizovane aktivnosti	Obrazloženje
<ul style="list-style-type: none">Servisiranje klimatizacije	<ul style="list-style-type: none">Realizovano	Izvršena je popravka kompletnog sistema klimatizacije.

<ul style="list-style-type: none"> Saniranje krova, krećenje i ostale potrebne radnje na uređenju i sanaciji objekta 	<ul style="list-style-type: none"> Djelimično realizovano 	Saniranje krova i uređenje objekta je odloženo zbog nedostatka novca
<ul style="list-style-type: none"> Eksploatacija prostora za caffe-bar 	<ul style="list-style-type: none"> Nije realizovano 	Odloženo- nedostatak novca za realizaciju u sopstvenoj režiji i tehnički problemi
<ul style="list-style-type: none"> Barijere za prolazak na peron-softverski program 	<ul style="list-style-type: none"> Djelimično realizovano 	Odloženo- nedostatak novca
<ul style="list-style-type: none"> Ugradnja agregata i UPS-a sa popravkama na električnim instalacijama 	<ul style="list-style-type: none"> Nije realizovano 	Odloženo- nedostatak novca
<ul style="list-style-type: none"> Rješavanje problema zaustavljanja prevoznika na ulicama grada 	<ul style="list-style-type: none"> Djelimično realizovano 	Opšta situacija u društvu (zdravstveno-ekonomska)
<ul style="list-style-type: none"> Instaliranje sata na peronu 	<ul style="list-style-type: none"> Nije realizovano 	Odloženo- nedostatak novca
<ul style="list-style-type: none"> Uređenje zelenih površina 	<ul style="list-style-type: none"> Nije realizovano 	Odloženo- nedostatak novca
<ul style="list-style-type: none"> Pristupne rampe za lica sa posebnim potrebama 	<ul style="list-style-type: none"> Djelimično realizovano 	Odloženo- nedostatak novca
<ul style="list-style-type: none"> Zaštita staklene fasade od svjetlosti i prašine postavljanjem folije 	<ul style="list-style-type: none"> Djelimično realizovano 	Odloženi radovi- nedostatak novca
<ul style="list-style-type: none"> Otvaranje novih međugradskih drumskih linija 	<ul style="list-style-type: none"> Nije realizovano 	Zdravstveno-ekonomski problemi

Zbog vanrednih okolnosti nastalih usljed pandemije COVID-19, a u cilju opstanka društva i ublažavanja negativnih finansijskih efekata, donesene su mjere:

- svođenja tekućih rashoda i investicionih aktivnosti na najmanju moguću mjeru,
- permanentnog praćenja (na mjesečnom nivou) svih prihoda, rashoda, priliva i odliva novčanih sredstava, a u cilju održavanja likvidnosti i solventnosti poslovnog sistema,
- smanjivanja zarada za april i maj (15%),
- zakupcima poslovnog prostora čiji je rad bio zabranjen ili je znatno otežan naredbom Ministarstva zdravlja umanjile su se obaveze plaćanja mjesečne zakupnine od 20%, do kraja godine i iste produžile za I kvartal 2021. godine,
- umanjenja cijena za usluge prijema i otpreme autobusa (peronizacija) na određenim redovnim putničkim linijama (50%), i druge operative mjere.

7. OSTVARENI FIZIČKI OBIM AKTIVNOSTI (OPERATIVNI POKAZATELJI)

Naredbom za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog korona virusa-COVID-19, (Sl.CG br.017/20 od 17.03.2020.), bio je snazi zabranjen tj.obustavljen javni prevoz (jedna od glavnih mjera), i s tim u vezi je od 18. marta do 8. juna 2020. privremeno obustavljen rad i pružanje usluga putnicima i prevoznicima na Autobuskoj stanici Tivat.

Na teritoriji Crne Gore prevoz se prvo uspostavio između primorskih gradova da bi se postepeno otvarale linije ka središnjem i sjevernom dijelu države. Međugradski prevoz se obavljao u znatno manjem obimu jer su prevoznici, između ostalog, otkazivali redovne linije uz saglasnost Ministarstva pomorstva i saobraćaja zbog nerentabilnosti obavljanja prevoza i nezavidnog ekonomsko-finansijskog položaja.

Međunarodni autobuski saobraćaj je postepeno uspostavljen aktiviranjem samo pojedinih linija nakon 18. 8. 2020, dok je prevoz putnika iz drugih država bio moguć u zavisnosti od ispunjenosti definisanih epidemioloških kriterijuma po listi država i zona u kojoj se pojedina država nalazila (zelena, žuta, crvena), što je Institut za javno zdravlje utvrđivao na osnovu epidemiološke situacije u tim državama.

Pored opštepoznatih teškoća u autobuskom saobraćaju, na smanjen broj putnika je jednim dijelom uticalo i smanjene platežne moći stanovništva, kao i posljedica primjene mjera Vlade CG koje su, između ostalog, propisivale on line nastavu zbog prekida obrazovno-vaspitnog rada, zatvaranje ugostiteljskih objekata i slično.

Usluge autobuske stanice tokom 2020. godine koristilo je 35 prevoznika (međugradskih 16 i međunarodnih 19). U drugoj polovini prvog kvartala kao i u prvoj polovini drugog kvartala prevoznici na međunarodnim linijama nisu vršili prevoz putnika. Takođe, zbog pandemije došlo je i do znatnog smanjenja broja linija u drumskom saobraćaju (20 međugradskih i 13 međunarodnih linija).

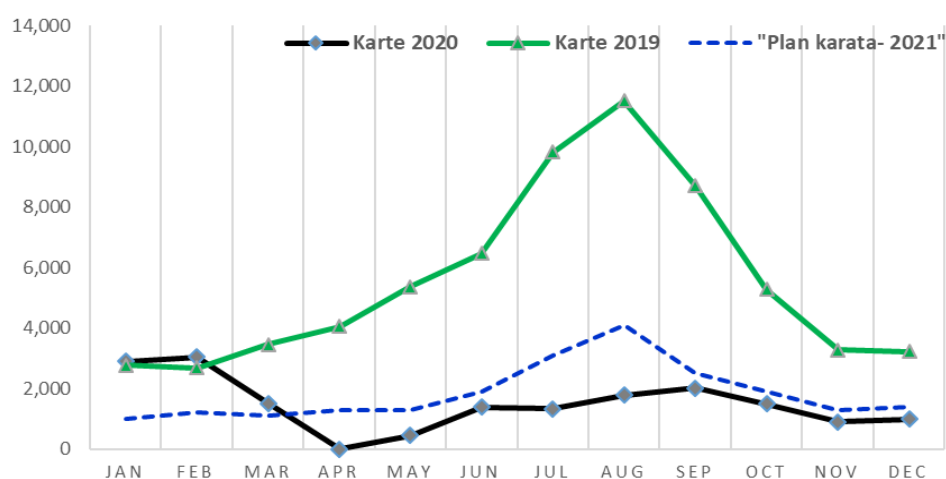
Ukupan broj prodatih karata u 2020. bio je 17.770, što je predstavljalo drastičan pad obima prometa putnika za 73% (-48.804 karata) u odnosu na 2019. kada je ostvaren promet od 66.574 karata. Ovakav pad prometa uslovio je i znatan pad prihoda od osnovne djelatnosti za **181** hilj.€ ili -67%.

Tokom godine usluge autobuske stanice koristilo je sljedećih Top 10 prevoznika: Ellit Express doo Podgorica, Ozlem doo Rožaje, Royal Travel doo Cetinje, Alo Express doo Podgorica, Krivokapić Turs doo Herceg Novi, Autoprevoz Zaton doo Bijelo Polje, Drum doo Podgorica, Božur doo Podgorica, Lazaro doo Kotor, i Lasta doo Beograd.

Najprometnije destinacije (odredišta) bile su prema: Podgorici, Budvi, Kotoru, Herceg-Novom, Baru, Nikšiću i Beogradu.

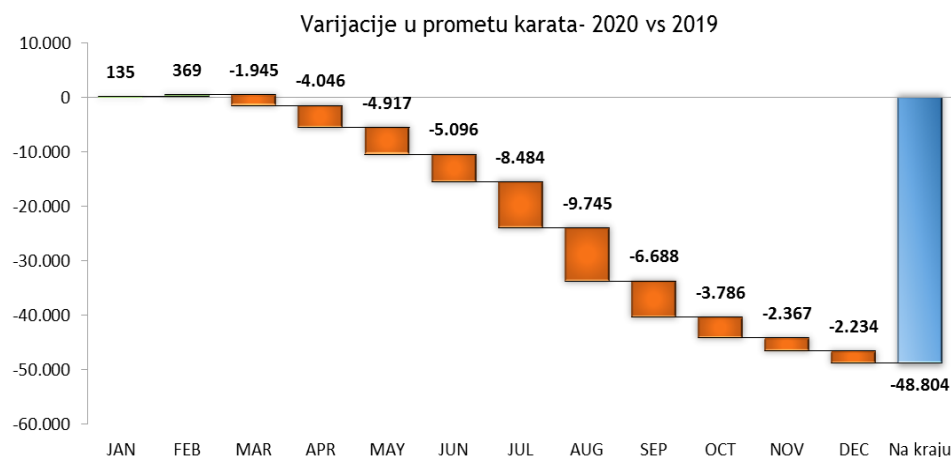
Naredni grafikoni na ilustrativan način detaljno po mjesecima prikazuju kretanje fizičkog obima prometa od osnovne djelatnosti (promet putnika), u poređenju sa 2019.

Grafikon 7.1 prikazuje uporedni pregled prometa i trenda prodaje karata po godinama i mjesecima.

Grafikon 7.1

Grafikon 7.2 ilustruje varijacije u prometu karata po mjesecima za 2020 vs 2019.

Grafikon 7.2

U odnosu na 2019. evidentan je znatan pad prometa karata (-48.804) koji je direktno uticao i na pad prihoda od osnovne djelatnosti za 181 hilj.€ (prihod 2019. -269 hilj.€), vidi grafikon 8.4 i 8.5.

8. OSTVARENI FINANSIJSKI POKAZATELJI

Globalna pandemija uslovala je drastičan pad prometa i prihoda što je dovelo Društvo u zonu gubitka. Opstanak i nastavak poslovanja ostvaren je uz pomoć Osnivača koji je subvencionirao dio rashoda za redovne aktivnosti od javnog interesa u autobuskom saobraćaju. Subvencije su se koristile u zavisnosti od ostvarenih sopstvenih prihoda i realizacije budžeta Opštine.

Autobuska stanica Tivat iskazala je na 31. 12. 2020. godine ukupn prihod od 231.872€, ukupan rashod od 261.462 € i gubitak u iznosu od 29.590 €. Ukupna knjigovodstvena vrijednost imovine na dan 31. 12. 2020. godine iznosila je 133.714 eura.

Finansijski položaj i uspješnost poslovanja, uz odgovarajuće komentare, analitički je prikazan grafikom dobitka – gubitka, tabelarnim i grafičkim prikazom bilansom uspjeha i stanja.

Tabela 8.1 detaljno prikazuje uspješnost poslovanja za 2020. godinu sa uporednim podacima.

OPIS POZICIJE	TAS kod	Ostvareno		Plan 2020	Povećanje/smanjenje 2020/ 2019	
		2020	2019		%	Iznos
1	2	3	4	5	6(3/4)	7(3-4)
UKUPNI POSLOVNI PRIHODI (AOP 02+18)	01	230,418	315,810	312,000	-27%	-85,392
POSLOVNI PRIHODI IZ SOPSTVENIH IZVORA (AOP 03+10+17)	02	128,701	315,810	312,000	-59%	-187,109
POSLOVNI PRIHODI OD REDOVNE DJELATNOSTI (AOP 04 do 09)	03	88,360	268,992	278,500	-67%	-180,632
Prihodi od prijema i otpreme autobusa- Peronizacija	04	65,537	178,163	190,000	-63%	-112,626
Prihodi od staničnih usluga za putnike i peronske karte	05	8,779	36,106	35,000	-76%	-27,327
Prihodi od prodaje karata	06	8,164	33,989	33,000	-76%	-25,825
Prihodi od rezervacije voznih karata	07	5,880	20,734	20,000	-72%	-14,854
Prihod od garderobarnika i toaleta	09	0	0	500		0

OPIS POZICIJE	TAS kod	Ostvareno		Plan 2020	Povećanje/smanjenje 2020/ 2019	
		2020	2019		%	Iznos
1	2	3	4	5	6(3/4)	7(3-4)
POSLOVNI PRIHODI OD DOPUNSKA DJELATNOSTI (AOP 11 do 16)	10	40,113	46,790	33,500	-14%	-6,677
Prihodi od zakupa poslovnog prostora	11	29,642	32,050	29,000	-8%	-2,408
Prihodi od sporednih troškova zakupa	12	6,411	8,298	0	-23%	-1,887
Prihodi od zakupa parking prostora za autobuse	13	1,934	2,417	2,500	-20%	-483
Prihodi od zakupa prostora za samouslužne automate	14	841	2,049	0	-59%	-1,208
Prihodi od reklama	15	0	0	500		0
Prihodi od posredovanja (Western Union)	16	1,285	1,976	1,500	-35%	-691
DRUGI POSLOVNI PRIHODI	17	228	28	0	714%	200
PRIHODI OD SUBVENCIJA, DOTACIJA I DONACIJA	18	101,717	0	0		101,717
POSLOVNI RASHODI						
TROŠKOVI ZARADA I OSTALIH LIČNIH RASHODA (AOP 20+24+27+28+29)	19	204,090	153,071	178,500	33%	51,019
Troškovi bruto zarada i naknada zarada (AOP 21 do 24)	20	170,240	143,650	170,400	19%	26,590
Troškovi neto zarada	21	103,129	85,842	102,000	20%	17,287
Troškovi poreza i doprinosa na zarade zaposlenih	22	50,784	42,825	51,400	19%	7,959
Troškovi doprinosa na zarade na teret poslodavca	23	16,327	14,983	17,000	9%	1,344
Ostali lični rashodi i naknade zaposlenih (AOP 25 do 26)	24	2,750	2,478	0	11%	272
Troškovi na službenom putovanju	25	0	168	0	-100%	-168
Ostali lični rashodi i naknade (prevoz, pomoć, i dr.)	26	2,750	2,310	0	19%	440
Trošak premije osiguranja zaposlenih	27	190	72	500	164%	118
Troškovi naknade po prestanku funkcije direktora	28	23,716	0	0		23,716
Troškovi naknada članovima odbora direktora	29	7,194	6,871	7,600	5%	323
OPERATIVNI TROŠKOVI (AOP 31+37+43+47+50)	30	56,006	98,939	91,000	-43%	-42,933
Troškovi intelektualnih usluga (AOP 32 do 36)	31	8,707	26,441	21,700	-67%	-17,734
Troškovi advokatskih usluga	32	500	6,500	6,000	-92%	-6,000
Troškovi knjigovodstvenih usluga	33	3,182	3,317	4,900	-4%	-135
Troškovi revizije	34	1,300	1,000	0	30%	300
Troškovi informatičkih usluga (busticket, alarmini video&protiv požarni nadzor, domen, WIFI, održ.sajta)	35	3,080	5,346	7,000	-42%	-2,266
Troškovi naknada po ugovoru o djelu (javne nabavke)	36	645	10,278	3,800	-94%	-9,633
TROŠKOVI MATERIJALA (AOP 38 do 42)	37	16,626	25,754	28,500	-35%	-9,128
Troškovi materijala za higijenu	38	872	1,683	3,000	-48%	-811
Troškovi kancelarijskog materijala	39	322	944	1,500	-66%	-622
Troškovi ostalog materijala, alata i sitnog inventara	40	1,505	4,662	1,000	-68%	-3,157
Troškovi električne energije	41	12,219	15,653	18,000	-22%	-3,434
Troškovi vode	42	1,708	2,812	5,000	-39%	-1,104
TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA (AOP 44 do 46)	43	2,161	3,112	4,900	-31%	-951
Troškovi usluga fiksne, mobilne i internet mreže	44	2,161	2,324	3,400	-7%	-163
Troškovi uniforma	45	0	0	1,500		0
Troškovi reklame i propagande	46	0	788	0	-100%	-788
TROŠKOVI ODRŽAVANJA I AMORTIZACIJE (AOP 48+49)	47	18,248	17,490	11,000	4%	758
Troškovi održavanja objekta i opreme	48	781	1,800	6,000	-57%	-1,019
Troškovi amortizacije	49	17,467	15,690	5,000	11%	1,777
NEMATERIJALNI TROŠKOVI (AOP 51 do 57)	50	10,264	26,142	24,900	-61%	-15,878
Troškovi komunalnih usluga (odvoz otpada i čišćenje perona)	51	5,311	10,929	14,500	-51%	-5,618
Troškovi reprezentacije	52	125	913	1,000	-86%	-788
Troškovi platnog prometa	53	1,088	3,102	1,400	-65%	-2,014
Troškovi članarina, poreza i taksi	54	636	1,056	0	-40%	-420
Izdaci za obuku, seminare, kurseve i dr.	55	600	0	0		600
Izdaci za sport, kulturu, humanitarne potrebe i dr.	56	2,055	9,230	6,000	-78%	-7,175
Ostali nematerijalni troškovi	57	449	912	2,000	-51%	-463

Iznosi u eurima						
OPIS POZICIJE	TAS kod	Ostvareno		Plan 2020	Povećanje/smanjenje 2020/ 2019	
		2020	2019		%	Iznos
1	2	3	4	5	6(3/4)	7(3-4)
UKUPNI POSLOVNI RASHODI (AOP 19+30)	58	260,096	252,010	269,500	3%	8,086
OPERATIVNA DOBIT - bez amortizacije (AOP 01-58+49)	59	-12,211	79,490	47,500	100%	-91,701
POSLOVNA DOBIT (AOP 01-58)	60	-29,678	63,800	42,500	100%	-93,478
FINANSIJSKI REZULTAT (AOP 62 do 63)	61	4	2	0	100%	2
Finansijski prihodi	62	4	5		-20%	-1
Finansijski rashodi (kamate, kursne razlike, kasa skonto i dr.)	63	0	-3			
REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI (AOP 65 do 66)	64	82	-29,582	0	100%	29,664
Neposlovni, vanredni prihodi i usklađivanje imovine	65	1,448	575			
Neposlovni, vanredni rashodi i obezvređivanje imovine	66	-1,366	-30,157		-95%	-28,791
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 60+61+64)	67	-29,592	34,220	42,500	100%	-63,812
PORESKI RASHOD PERIODA (AOP 69 DO 70)	68	2	-5,151		100%	5,153
Porez na dobit	69	0	-4,844			
Odloženi porez	70	2	-307			
NETO DOBIT/GUBITAK (AOP 67+68)	71	-29,590	29,069		100%	-58,659

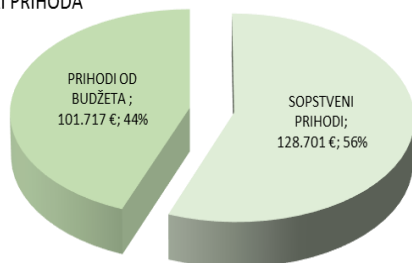
8.1 Ostvareni prihodi

Ukupni prihodi u 2020. Iznosili su 230.418 € i bili su manji za 27% (85.392 €) nego u 2019. godini.

Sopstveni izvori prihoda ostvareni su od osnovne i dopunske djelatnosti dok su se ostali izvori prihoda odnosili na subvencije od strane Osnivača.

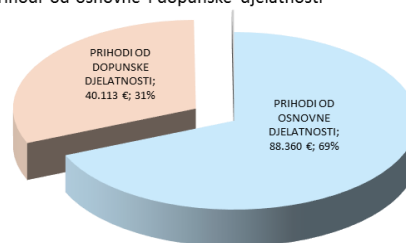
Grafikon 8.1. prikazuje prihode iz sopstvenih izvora od 128.701 € (56%) i iz drugih izvora (subvencije) 101.717 € (44%), dok grafikon 8.2 prikazuje strukturu prihoda iz sopstvenih izvora, po vrsti i iznosu.

IZVORI PRIHODA

Grafikon 8.1

Prihodi od osnovne i dopunske djelatnosti

Grafikon 8.2

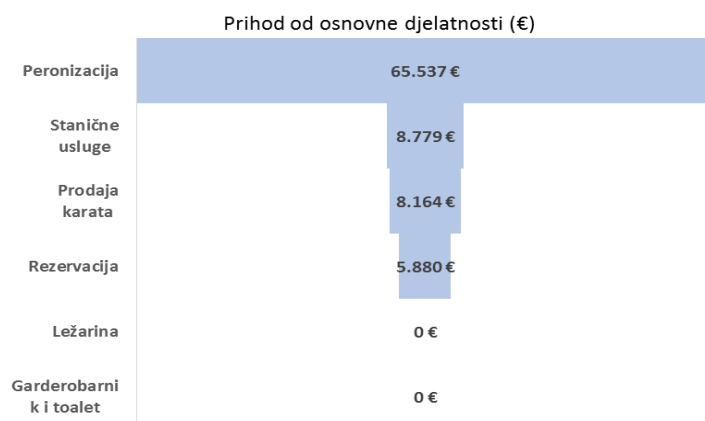
Prihodi iz sopstvenih izvora bili su 128.701 € i manji su za 59% (187.109 €) od prihoda iz 2019. godine.

Prihodi od osnovne i dopunske djelatnosti ostvareni su po vrstama, obimu i dinamici sredstava, na način koji je omogućio (uz subvencije) ostvarivanje javne funkcije u autobuskom saobraćaju.

Prihodi od osnovne djelatnosti ostvareni su od pružanja usluga prijema i otpreme autobusa (peronizaciju), provizije na prodate putničke karte, prodaje peronskih karta i drugih staničnih usluga.

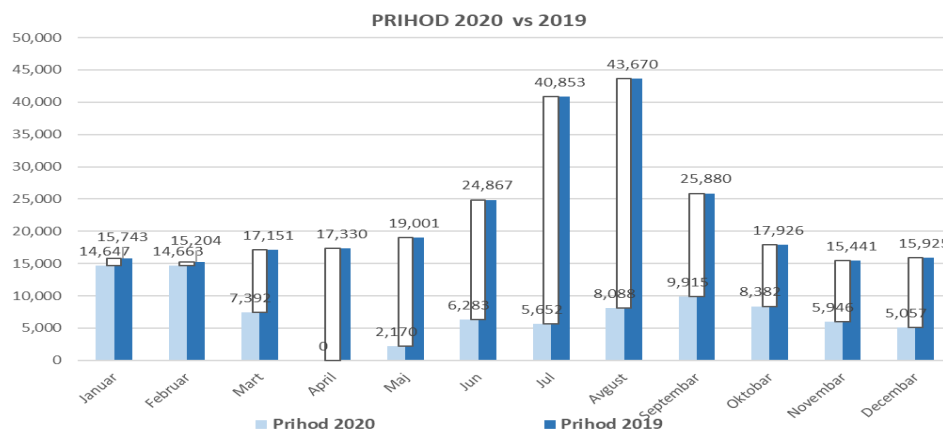
Prihodi od dopunske djelatnosti odnose se na prihode od izdavanja u zakup poslovnih prostorija, reklamnog i parking prostora, prostora za samouslužne automate i provizije u posredovanju kod pružanja platnih usluga (Western Union).

Grafikon 8.3 prikazuje strukturu prihoda od osnovne djelatnosti po vrsti i iznosu.

Grafikon 8.3

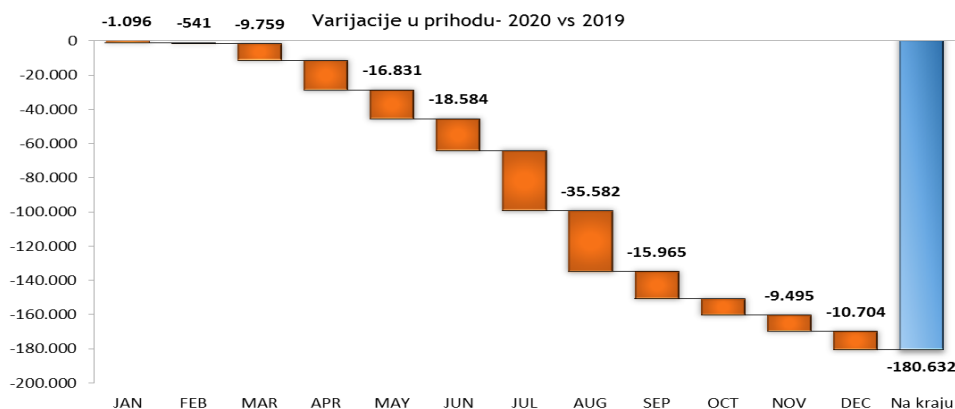
Grafikon 8.4 prikazuje kretanje prihoda od osnovne djelatnosti po godinama i mjesecima.

Grafikon 8.4

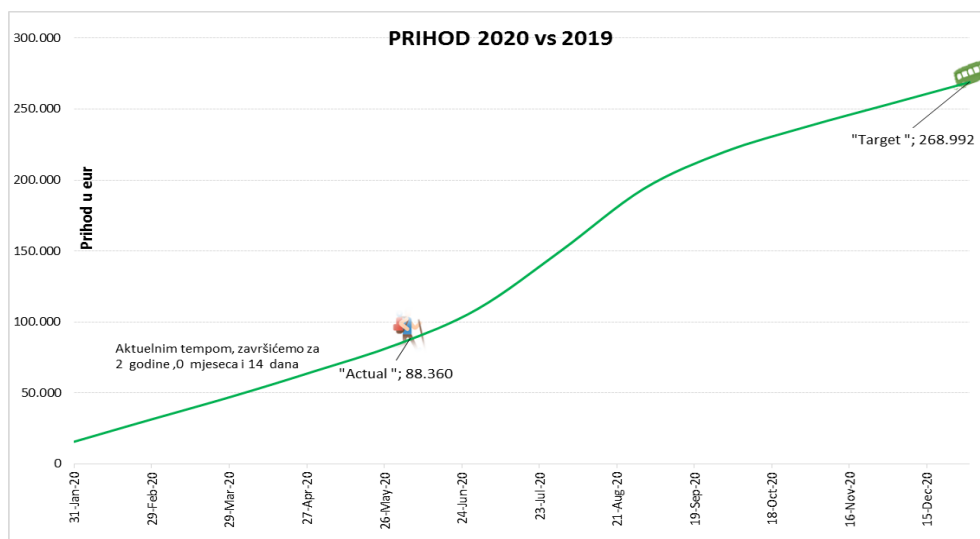
Grafikon ilustruje drastičan pad ostvarenih prihoda od osnovne djelatnosti u odnosu na 2019.

Grafikon 8.5 kao i grafikon 8.4 ilustruje znatan pad prihoda od osnovne djelatnosti s prikazom mjesečnih varijacije koje su na kraju godine ukupno iznosile manje za 180.632 € (-67%) u odnosu na prihod iz 2019. godine.

Grafikon 8.5

Grafikon 8.6 na atraktivniji način vizuelizuje katastrofalan uticaj pandemije na prihode društva.

Grafikon 8.6

Grafikon prikazuje da je ostvareni prihod u 2020. od redovne djelatnosti, gotovo sedam mjeseci bio ispod prihoda iz 2019, ili drukčije rečeno kretajući se tempom ostvarenog prihoda iz 2020. trebalo bi nam još 2 godine i 14 dana da dostignemo prihod iz 2019. godine.

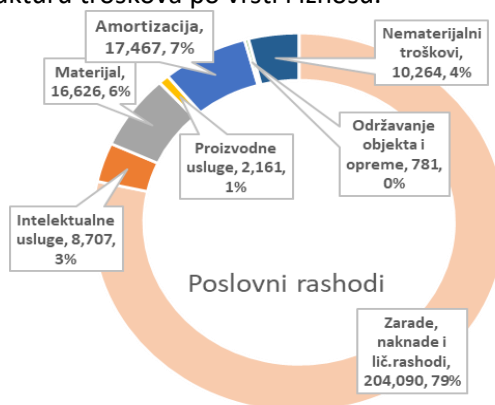
Ukupni prihodi iz dopunske djelatnosti ostvareni su u iznosu od 40.113 € što je iznosilo manje za 14% ili 6.677 € od prethodne 2019. Prihodom od zakupa poslovnih prostorija pokrivali su se djelimično svi tekuće-operativni troškovi (bez zarada i naknada).

Ostvareni sopstveni prihodi nisu bili dovoljni za pokriće svih troškova poslovanja, pa su se koristile subvencije od strane Osnivača za pokriće dijela tekućih troškova radi održavanja redovnih aktivnosti koje su od javnog interesa u autobuskom saobraćaju. Subvencije su korišćene u periodu od juna do decembra, u Ø mjesečnom iznosu od 16.900 eura. Nedostatkom te finansijske podrške suočili bi se sa nelikvidnošću i insolventnošću poslovnog sistema.

8.2 Ostvareni rashodi

Ukupni rashodi iznosili su 261.462 € i bili su manji za 7,3 % od prethodne godine, dok su operativni troškovi bili manji za 42.933 € (-43%) od 2019. Rashodi su većinom fiksnog karaktera (93%) koji ne variraju sa promjenom obima prometa.

Grafikon 8.7 ilustruje strukturu troškova po vrsti i iznosu.

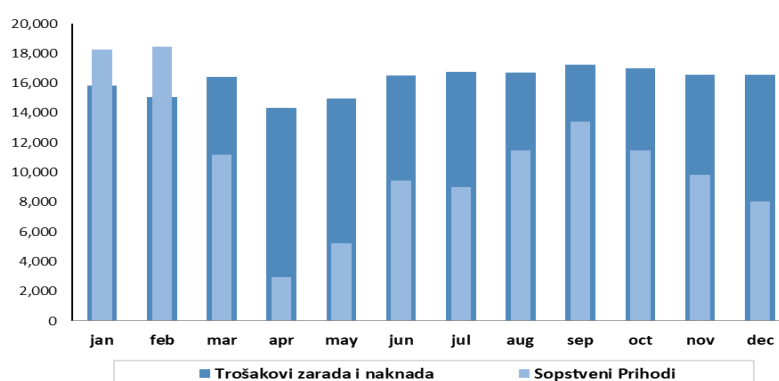
Grafikon 8.7

U nastavku su komentarisani troškovi koji znatnije učestvuju u strukturi ukupnih troškova i time utiču na uspješnost poslovanja.

U skladu sa propisima i aktuelnom situacijom obračunate zarade, naknade zarada i osiguranje zaposlenih sa ostalim ličnim rashodima zaposlenih iznosili su 173.180 € (67%), dok su troškovi naknade po prestanku funkcije izvršnog direktora iznosili 23.716 € (9%).

Zbog poštovanja Naredbi Ministarstva zdravlja za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i prenošenja novog korona virusa, poslodavac je prestao s obavljanjem djelatnosti od 1. aprila do 1. juna 2020. godine i s tim u vezi uputio zaposlene na plaćeno odsustvo (čl.103 Zakona o radu) uz naknadu u visini od 85% njihove zarade.

Grafikon 8.8 prikazuje pokrivenost troškova zarada i naknada iz sopstvenih prihoda.

Grafikon 8.8

Zbog drastičnog pada prihoda od osnovne djelatnosti, društvo je koristilo pomoć Osnivača prilikom isplate bruto zarada i naknada zarada u periodu jun – decembar (101.717 € /Ø za period 16.900 €).

Ukupni troškovi naknada (bruto) za rad članova Odbora direktora iznosili su 7.194 €, odnosno 3% u poslovnim rashodima. Naknade su isplaćivane u skladu s Odlukom o određivanju naknada za rad odbornika i drugih lica koje bira i imenuje Skupština opštine Tivat (Sl.list-opštinski propisi, br.55/17 od 29.12. 2017).

Intelektualne usluge iznosile su 8.707 € i odnose se za vođenje knjigovodstva, reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja, korišćenje softvera za prodaju karata i protiv-požarnog i video nadzora. Ovi troškovi su manji za 17.734 € ili 67% u odnosu na uporednu 2019. Znatne uštede odnosile su na otkazivanje korišćenja advokatskih usluga, usluga javnih nabavki, održavanja web-sajta i smanjenje cijene korišćenja alarmnog, video i protivpožarnog nadzora.

Troškovi amortizacije opreme i ulaganja u tuđi objekat (nemonetarni trošak) su obračunati u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i iznosili su 17.467 €, odnosno bili su veći u odnosu na 2019. za 1.777 € ili 11%.

Troškovi električne energije, vode i odvoza komunalnog otpada iznosili su 19.238 €, odnosno bili su manji za 10.156 € (34%) u odnosu na 2019.

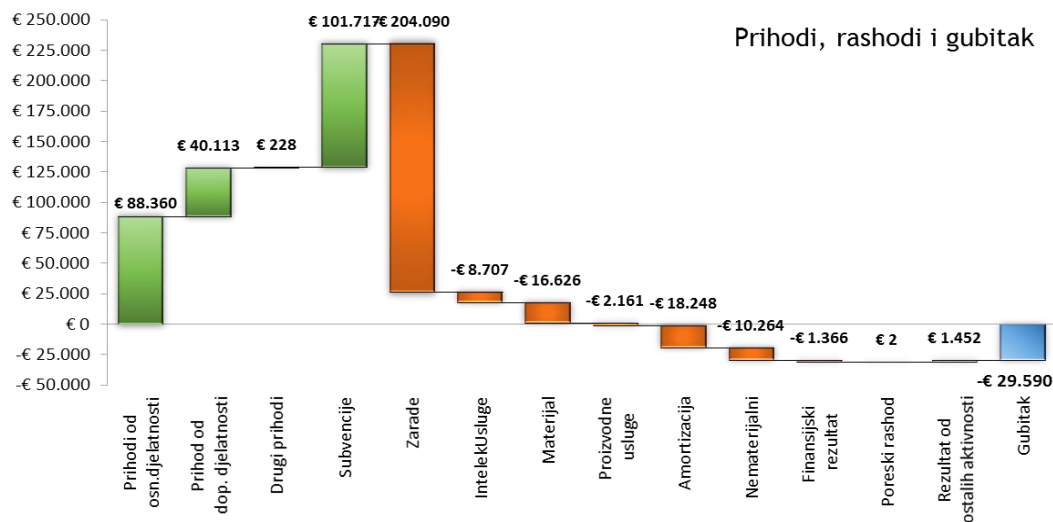
Tekuće održavanje objekta i opreme svodilo se na najnužnije servisiranje i popravke za koje je putrošeno 781€, ili manje za 57% od prethodne godine.

Izdaci za sportske i humanitarne potrebe iznosili su 2.055 € (učinjeni do izbijanja epidemije) i bili su manji za 7.175 € (78%) nego u 2019. kada je uloženo 9.230 € kao finansijska podrška u različite društvene projekte iskazujući time i društvenu odgovornost prema zajednici.

8.3 Ostvareni rezultat

Postojeći odnos prihoda i rashoda pokazuje da prihodi nisu bili dovoljni za iskazivanje pozitivnog rezultata već naprotiv je ostvaren negativan rezultat (gubitak) od 29.590 €.

Na grafikonu 8.9 prikazani su po vrsti i iznosu prihodi, rashodi i rezultat poslovanja.

Grafikon 8.9

Iskazani gubitak u poslovanju od 29.590 € se indirektno pokriva na teret neraspoređene (zadržane) dobiti iz ranijih godina (58.718 €), do konačne odluke o pokriću.

Do pojave pandemije Društvo je godinama poslovalo sa dobitkom i reinvestiralo znatna sredstva u objekat i infrastrukturu. Tokom perioda 2017 – 2020 ulaganja su iznosila preko 115.000 € za nabavku opreme, adaptaciju i održavanje objekta i infrastrukturu (kapitalni izdaci).

Tabela 8.2 prezentuje ostvareni rezultat od 1. jula 2017. (osnivanja) do 31. decembra 2020. godine.

Pozicija	Grafikon	Godina			
		2017	2018	2019	2020
Dobit (gubitak) prije poreza		40.121 €	75.203 €	34.220 €	-29.592 €
Kumulativ neto dobiti prije poreza		115.324 €	149.544 €	119.952 €	
Neto dobit		36.473 €	68.380 €	29.069 €	-29.590 €
Kumulativ neto dobiti		104.853 €	133.922 €	104.332 €	

9. ZADUŽENOST

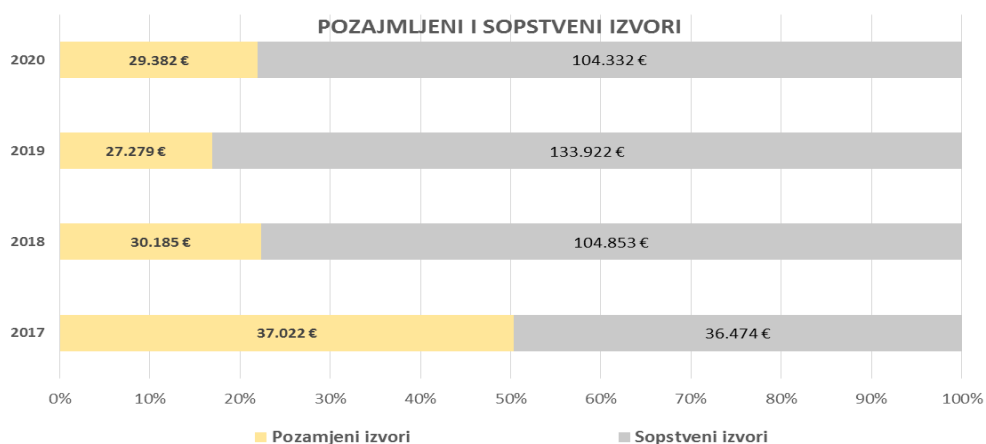
Među prioritetima u pogledu zaduženosti bilo je održavanje kratkoročne i dugoročne finansijske likvidnosti koja podrazumijeva i blagovremeno izmirivanje obaveza prema zaposlenima i poslovnim partnerima.

Na dan posmatranja (31. 12. 2020) iskaza o finansijskom položaju, društvo nema obaveza po kreditima ili pozajmicama, kao ni dospjele neizmirene obaveze prema radnicima, dobavljačima i ostalim partnerima.

Dugoročna obaveza (nedospjela) od 75.203 € koja je nastala po osnovu jednog dijela raspoređene neto dobiti iz ranijih godina odnosi se na vlasnika kapitala (Opštinu Tivat).

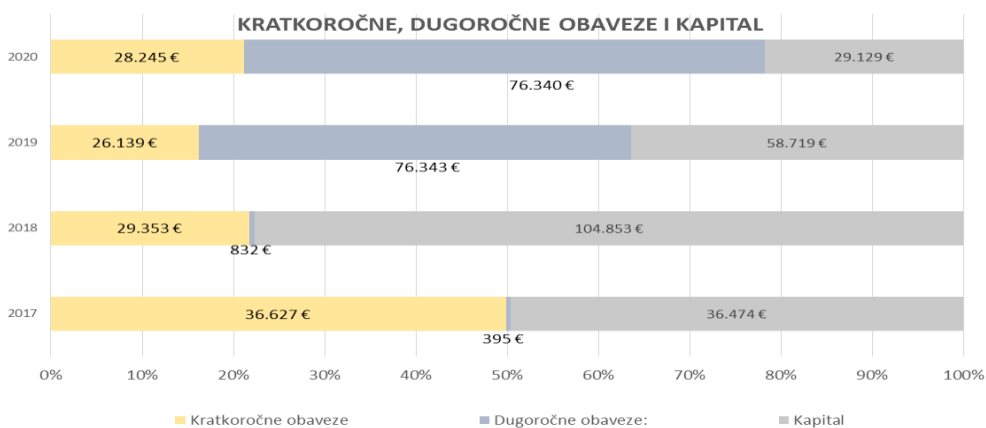
Zbog negativnih posljedica globalne pandemije COVID-19 na privredu Vlada Crne Gore je donijela Program pružanja podrške privredi i zaposlenima, i s tim u vezi bilo je odloženo plaćanje poreza i doprinosa na isplaćene zarade za mjesec mart – maj u iznosu od 17.713 €. Na kraju 2020. stanje ovih odloženih poreskih obaveza iznosilo je 13.995 € i isto je do sastavljanja ovog Izvještaja u potpunosti izmireno.

Naredni grafikon 9.1 daje prikaz kretanje pozajmljenih i sopstvenih izvora finansiranja imovine od početka rada društva (osnivanja) do 31. decembra 2020.

Grafikon 9.1

Grafikon 9.2 uporedno od 2017 do 2020. godine pokazuje kretanje dugoročnih i kratkoročnih obaveza i kapitala.

Grafikon 9.2

Radi fer prikaza finasijskog položaja društva i za potrebe izračunavanja zaduženosti društva, dugoročna obaveza prema Osnivaču uzeta je na strani sopstvenih izvora finansiranja (vlasnika kapitala).

Zaduženosti društva iskazana je preko koeficijenta zaduženosti koji je izračunat stavljanjem u međusobni odnos pozajmljenih i ukupnih izvora sredstava. Smisao racia zaduženosti je da pokaže udio pozajmljenih i sopstvenih izvora koji se koristi za finansiranje imovine društva, a takođe pokazuje i solventnost društva.

Tabela 9.1 pokazuje stepen zaduženosti društva po godinama (2017-2020).

Racio brojevi	Grafikon	2017	2018	2019	2020
Stepen zaduženosti (pozamjeni izvori / ukupni izvori)		0,498	0,217	0,162	0,211
Ignorisani su odloženi porezi					
lančani index			-56,4%	-25,4%	30,3%
bazni index			-56,4%	-67,5%	-57,6%
bazni index (2018)				-25,4%	-2,8%

Tabela 9.1

Prezentirani odnos ističe učešće pozajmljenog kapitala u ukupno raspoloživim izvorima društva i doprinos pozajmljenog kapitala pokriću aktive (imovine društva). Pokazatelj zaduženosti za 2020. ukazuje da je u svaki eur raspoloživih izvora društva sadržano 0,211 eura tuđih izvora (apsolutno), odnosno da zaduženost društva iznosi 21,1% ukupnih izvora finansiranja (relativno). Što znači da na raspoloživu imovinu društva povjerioci polažu pravo u visini stepena zaduženosti.

Prezentirani pokazatelj (stepen zaduženosti) sam po sebi može proizvesti kod korisnika informacija nepotpunu i neistinitu sliku o finasijskom položaju i rezultatu poslovanja društva ako se ne koristi u kombinaciji s drugim pokazateljima. Zbog toga je korišćen i Altman Z-score pokazatelj čiji je ekonomski smisao da ukaže na moguće problem u poslovanju ili možda na bankrotu društva. Vrijednost Z-pokazatelja ispod 1,81 pokazuje na prisutni problem u poslovanju i na indicije o mogućem bankrotu, ukoliko je vrijednost Z-pokazatelja iznad 3 onda nema indicija o problemima u poslovanju.

Tabela 9.2 pokazuje Z-score pokazatelj predviđanja bankrota, krize ili stalnosti pooslovanja.

OPIS	2017	2018	2019	2020
Z"-Score	6.89	8.92	7.49	-2.36
	0.10%	0.01%	0.06%	91.39%
Zadovoljava-nema indicija o finasijskim problemima	Zadovoljava-nema indicija o finasijskim problemima	Zadovoljava-nema indicija o finasijskim problemima	Nezadovoljava-problemi u poslovanju/ finasijske poteškoće- mogući Bankrot	

Tabela 9.2

Z-pokazatelj u 2020. godini ukazuje na prisustvo problema u poslovanju i na mogućnost bankrota društva bez prihoda od subvencija Osnivača. Z-skor u kombinaciji s drugim pokazateljima signalizira prisustvo gubitaka u poslovanju, narušenu dugoročnu i kratkoročnu finasijsku ravnotežu (bez subvencija) koja je uzrokovana drastičnim padom sopstvenih prihoda usljed razornih efekata pandemije na poslovanje društva. Izlazak iz ovakve situacije moguć je ako dođe do oporavka i rasta prometa i prihoda u autobuskom saobraćaju.

10. POLITIKA CIJENA

Cijene usluga iz osnovne djelatnosti utvrđuju se u skladu sa regulativom u drumskom saobraćaju, ispitivanjem uslova i tendencija koje vladaju na tržištu, kao i u zavisnosti od finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja Društva.

Cjenovnik se usvaja Odlukom odbora direktora na koji daje saglasnost Osnivač.

Usljed preporuka Ministarstva zdravlja Crne Gore i Opštine Tivat, Odbor direktora Autobuske stanice Tivat je donio set mjera za smanjenje negativnih posljedica uticaja epidemije novog koronavirusa na naše poslovne partnere. Cilj mjera je bio da se ublaže finansijske posljedice nastale usljed pandemije COVID-19 i u krajnjem slučaju da se zadrže dugogodišnji poslovni partneri.

Setom mjera su umanjene obaveze plaćanja zakupa poslovnih i parking prostora od 20% počev od 1. 5. 2020. do kraja godine za zakupce čiji je rad bio zabranjen ili je znatno otežan naredbom/mjerama Ministarstva zdravlja. Takođe, umanjena je i cijena usluge prijema i otpreme autobusa (peronizacija) za 50%, na definisanim redovnim međugradskim linijama.

11. ZAKLJUČNE NAPOMENE

Na osnovu izloženog možemo zaključiti sljedeće:

- globalna pandemija izazvana koronavirusom (COVID-19) je uslovila nepovoljan privredno-društveni ambijent koji je uticao na promjene u načinu života, rada i privređivanja,
- sveopšta kriza dovela je do zastoja privrednih aktivnosti i razorno je djelovala na djelatnost autobusnog saobraćaja,
- javni autobuski saobraćaj bio je pretežno ograničen, zabranjen ili se odvijao sa znatno smanjenim brojem putnika i na pojedinim redovnim autobuskim linijama,
- ostvaren je drastičan pad i negativni trend u prometu i prihodima u autobuskom saobraćaju,
- gotovo svi akteri u autobuskom prevozu putnika poslovali su sa gubitkom,
- donesene su mjere i za smanjenje negativnih posljedica uticaja pandemije na naše poslovne partnere (prevoznici i zakupci),
- nastao je drastičan pad prometa putnih karata od 73% ili 48.804 karata u odnosu na 2019,
- prisutan je drastičan pad prihoda iz redovnih djelatnosti od 67% ili 180.632 € naspram 2019,
- rast ukupnih poslovnih rashoda od 3% (8.086 €),
- bitniji troškovi su zarade, naknade i osiguranje zaposlenih 76% (196.896 €), električna energija, voda i odvoz otpada 7% (19.2368 €), amortizacija i održavanja objekta i opreme 11% (17.670 €),
- smanjenje intelektualnih usluga za 67% (17.734 €) i izdataka za sport i hum.potrebe -78% (7.175 €),
- iskazani gubitak iznosio je 29.590 €, bez subvencija (101.717 €) bio bi prilično veći,
- uzroci pojave gubitaka su isključivo eksternog karaktera, katastrofalan pad prometa i prihoda uzrokovan negativnim posljedicama pandemije,
- finansijska pomoć Osnivača koristila se u skladu sa realizacijom opštinskog Budžeta i ostvarenim sopstvenim prihodima, prilivima i odlivima novčanih sredstava,
- poslovanjem u zoni gubitaka društvo je izloženo i visokom riziku održavanja kratkoročne i dugoročne finansijske ravnoteže/ likvidnosti koja dodatno ugrožava načelo stalnosti poslovanja i predstavlja ozbiljan problem za opstanak,
- oporavak kao i rast prometa i prihoda u autobuskom saobraćaju ne može se pouzdano predvidjeti.
- najavom uspješnije turističke sezone od strane Vlade CG očekuje se da će se i autobuski saobraćaj postepeno vratiti u normalnije tokove poslovanja koji podrazumijevaju porast broja putnika i prihoda.

v. d. Izvršnog direktora,
Vasilije Zeljak